

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/180/2018
Identifikačné číslo spisu: 8411200815
Dátum vydania rozhodnutia: 25.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8411200815.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Závodská, správkynia konkurznej podstaty úpadcu PROKOPY, spol. s r.o., so sídlom Alžbetina 3, 040 01 Košice, proti žalovanému L. M. S., bytom H. XX, XXX XX Z. U., o zaplatenie 1.155.010,20 € s prísl., vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 2C/40/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. septembra 2017 sp. zn. 14Co/15/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. januára 2017 č.k. 2C/40/2011-188 zamietol žalobu žalobkyne o úhradu žalovanej istiny s príslušenstvom a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. Rozhodoval opätovne po tom, čo mu Krajský súd v Prešove zrušil predchádzajúci rozsudok a vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že súd prvej inštancie prijal záver o zodpovednosti žalovaného bez toho, aby sa zaoberal tým, či v predmetných úkonoch nakladania s prijatou sumou od úpadcu išlo u žalovaného o exces z činnosti právnickej osoby. Rovnako z dôvodu, že nedal odpoveď na obranu žalovaného a zároveň z dôvodu, že dôvody rozhodnutia nekonštatujú skutočnosti, ako sa vypořiadal s plynutím subjektívnej premlčacej doby. Po zrušení veci súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa aj napriek oboznámeniu sa s uznesením odvolacieho súdu a tam vysloveným právnym názorom a riadnym poučením súdom prvej inštancie, nedoložila žiadne relevantné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (najmä tie, ktoré súviseli so vznesenou námietkou premlčania a túto by vyvracali).

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 21. septembra 2017 sp. zn. 14Co/15/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalovanému priznal nárok na

náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP. Uviedol, že to, že žalobkyňa uplatnila svoj nárok na náhradu škody proti žalovanému, potvrdzuje, že mala informáciu o tomto zodpovedajúcom subjekte, ale aj o výške škody. Práve v spojitosti s trestným konaním totožne opísala skutkovo zdôvodnenie uplatňovaného nároku aj v tomto občianskoprávnom konaní. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. V zmysle tohto ustanovenia podľa odvolacieho súdu neplynula subjektívna premlčacia lehota, resp. spočívala od uplatnenia nároku na náhradu škody žalobkyne v trestnom konaní až do skončenia trestného konania, ktorý nadobudol právoplatnosť 28. júla 2008. Odvolací súd uviedol, že po právoplatnosti rozsudku v trestnom konaní však opäť pokračovala (začala znovu plynúť) premlčacia doba. Predmetný žalobný návrh bol súdu doručený až 8. februára 2011 a žalobkyňa tak podľa odvolacieho súdu nárok na súde uplatnila po uplynutí 2 - ročnej subjektívnej lehoty.

3. Žalobkyňa podala voči rozsudku odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa sudy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Sporným podľa žalobkyne bolo plynutie lehôt. Uviedla, že vzťah medzi spoločnosťami bol obchodnoprávnym vzťahom, ktorý sa spravoval ustanoveniami zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Podľa nej sa nemali aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka na úpravu premlčania, ale Obchodného zákonníka, ktorý obsahuje komplexnú úpravu premlčania. Namietla, že žaloba nebola podaná neskôr ako 4 roky od nadobudnutia právoplatnosti odsudzujúceho trestného rozsudku a nárok sa tak nemohol premlčať. Uviedla, že žalovaný ako majiteľ a splnomocnený zástupca spoločnosti VÝROBA BETÓNU, spol. s r.o. porušil povinnosť uloženú mu Obchodným zákonníkom tým, že peniaze určené na výstavbu obchodného centra použil na vlastnú spotrebu, čím spáchal okrem iného aj trestný čin, a porušil tým zmluvu o dielo dojednanú medzi dvoma subjektmi obchodného práva. Žalobkyňa konštatuje, že podľa výkladu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vzťah zo spôsobenej škody je obchodnoprávnym vzťahom vtedy, ak primárna povinnosť, ktorá bola narušená, vyplýva z obchodného vzťahu. Vzťah medzi žalobcom a spoločnosťou VÝROBA BETÓNU, spol. s r.o. bol podľa nej bezpochyby obchodnoprávnym vzťahom. Poukazuje na to, že žalovaný vystupoval v obchodnom styku vždy v mene spoločnosti a žalobkyňa s ním nejednala ako s fyzickou osobou, ale ako so spoločnosťou, ktorej zveril finančné prostriedky na realizáciu diela podľa zmluvy o dielo uzavretej podľa Obchodného zákonníka. Uviedla rozhodnutia, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, a to sp. zn. 1Cdo/43/2010, R 29/1985, Rc 31/74 a ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

4. Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domáčať sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky sťaždiť konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Otažka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/54/2017, 2Cdo/198/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať

za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akekoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvažene spriśnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť vyňimocne prelomená za väznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr restriktívny výklad (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to za kon prípušťa. To znamená, že ak za kon výslovne neuvaďza, že dovolanie je proti tomu-ktoremu rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno take rozhodnutie (uśpesne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Źalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu za viselo o d vyriesenia právnej otázky, a/ pri ktorej rieseni sa odvolací súd odklonil od ustalenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu este nebola vyriesena alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovana rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odovodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dovod sa vymedzi tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré poklada za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dovodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacími dovodmi je nesprávnosť vytykana v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní na ležitým spôsobom dovolací dovod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím doводом.

13. Źalobkyňa podala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nesuhliaci a polemizujúci s právnymi závermi odvolacieho súdu.

14. V dovolaní, ktoreho prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riesenu odvolacím súdom a uviesť, ako ju riesil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riesenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustalenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť ta to otázka správne riesena. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, proste spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k rieseniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kriteriu uvedeneému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

15. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

16. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretačie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespochývalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemožno byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

17. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnú otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemožno uskutočniť merito rny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemožno svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikať, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane, ale v prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemožno najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, pričom sa nielen (vsieobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomasovic M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C.H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/14/2018, 2Cdo/167/2017, 3Cdo/28/2017, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

18. Žalobkyňa namieta nesprávne právne posúdenie premlčania a nesprávnu aplikáciu Občianskeho zákonníka na plynutie premlčacej doby, avšak neuviedla žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého by sa mal odvolací súd odkloniť. Žalobkyňa teda neuviedla rozhodnutie, od ktorého sa mal odvolací súd odkloniť, od ktorého by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Od cit. rozhodnutí najvyššieho súdu sa odvolací súd neodklonil, nakoľko v nich dovolací súd uviedol, že „ak poškodený uplatní svoje právo na náhradu škody spôsobenej trestným činom v adhéznom konaní, jednak riadne, jednak včas, t.j. v priebehu premlčacej doby a v konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohoto uplatnenia po dobu adhézneho konania nebeží. Ak nedošlo v trestnom konaní k uloženiu povinnosti nahradiť poškodenému uplatnenú náhradu škody, má poškodený možnosť uplatniť si nárok na náhradu škody v občianskom súdnom konaní v premlčacej dobe, až do jeho úplného vyčerpania. Poškodený v konaní riadne pokračuje aj vtedy, ak po skončení trestného konania v primeranej dobe pokračuje v občianskom súdnom konaní. Určenie tejto primeranej doby bude vždy otázkou posúdenia okolností jednotlivého konkrétneho prípadu.“ (R 29/1985, Rc 31/74, 1Cdo/43/2010). Odvolací súd nezaujal odlišný právny názor a premlčaciu lehotu posudzoval v kontexte týchto rozhodnutí, že premlčacia doba

po dobu adhézneho konania nebeží.

19. Žalobkyňa neoznala žiadne rozhodnutie najvyššieho súdu, od ktorého sa mal odvolací súd pri riešení právnej otázky odkloniť, ale len vo všeobecnosti poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu týkajúcu sa spočívania premlčacej doby po dobu adhézneho konania. Iba samotné konsultovanie, že odvolací súd vec nesprávne posúdil, nenaplnia predpoklady vyplývajúce z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

20. K citovaným rozhodnutiam Najvyššieho súdu ČR a k nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky najvyšší súd uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviska alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskor vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu na základe obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto závery akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj nadväzujúce, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviska publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Vybere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviska a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníku najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Rovnako s prihliadnutím na argumentáciu dovolateľa je potrebné uviesť, že pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (2Cdo/56/2017, 6Cdo/79/2017, 3Cdo/165/2018, 4Cdo/7/2018).

21. Dôvodom pre odmietnutie dovolania je skutočnosť, že žalobkyňou uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP neboli splnené, keď žalobkyňa v dovolaní neoznala rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne závery, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobkyňou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

22. Najvyšší súd, konsultujúci danosť dôvodov pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP, dovolanie žalobkyne odmietol.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.